

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/62329,VII-edycja-Nagrody-Honorowej-Swiadek-Historii-Rzeszow-30-listopada-2018.html>
19.04.2024, 23:55

VII edycja Nagrody Honorowej „Świadek Historii” - Rzeszów, 30 listopada 2018

**Osoby zasłużone dla upamiętniania w regionie historii narodu
polskiego otrzymały nagrody honorowe IPN**

Pięć osób, zasłużonych w naszym regionie dla upamiętniania historii narodu polskiego oraz wspierających od lat działania IPN, otrzymało 30 listopada 2018 r. w Rzeszowie prestiżowe wyróżnienia. Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek wręczył laureatom Nagrody Honorowe „Świadek Historii”.

W uroczystości wzięli udział znakomici goście, m.in. Wojciech Buczak poseł na Sejm RP,

Władysław Ortyl marszałek Województwa Podkarpackiego, wojewodę podkarpackiego Ewę Leniart reprezentował asystent Michał Delikat, Urszula Brzuszek wójt gminy Jasienica Rosielna, płk. Józef Mrocza prezes Zarządu Wojewódzkiego Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, płk. Robert Bojarski z Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Rzeszowie, bryg. Daniel Dryniak z-ca podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, Mieczysław Liber prezes Stowarzyszenia Osób Represjonowanych w Stanie Wojennym Województwa Podkarpackiego, Andrzej Filipczyk oraz przedstawiciele Regionu Rzeszowskiego NSZZ „Solidarność”, Krzysztof Szela z-ca Dyrektora Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, Barbara Chmura dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki w Rzeszowie, przedstawiciele Klubu Historycznego im. płk. Łukasza Cieplińskiego, dotychczasowi laureaci nagrody honorowej „Świadek Historii”.

W tegorocznej edycji laureatami nagrody zostali:

- Piotr Ożóg

Historyk, nauczyciel, regionalista, bibliotekarz, działacz społeczny. Współorganizator „Rocznika Sokołowskiego”, wiceprezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Sokołowskiej. Od kilkunastu lat animuje działalność edukacyjną, związaną z kultywowaniem pamięci o najnowszej historii Polski. Aktywnie działa na rzecz upamiętnienia ofiar zbrodni dokonanych przez funkcjonariuszy sowieckiego aparatu represji w Trzebusce, Nienadówce i Turzy latem i jesienią 1944 r. Upowszechnia wiedzę na temat „Małego Katynia Ziemi Sokołowskiej”. Inicjator plenerowej, gimnazjalnej Patriotycznej Drogi Krzyżowej, celebrowania Mszy świętej na terenie byłego obozu NKWD w Trzebusce oraz listopadowych „Spotkań z historią”. Jest kuratorem wystaw: „Mały Katyń Ziemi Sokołowskiej”, „Ślad pamięci historycznej”, „Sokołowszczyzna podczas II wojny światowej” i wielu innych. Uczestnik konferencji i sympozjów naukowych, brał udział w audycjach radiowych i wywiadach telewizyjnych. Przeprowadził dziesiątki lekcji i spotkań historycznych m.in. dla uczestników diecezjalnego „Złaziska” KSM, rajdów rowerowych, marszu czy biegu narciarskiego „Lasowiak”, organizowanego przez rzeszowski oddział PTTK. Aktywnie uczestniczy w sokołowskich Nocach Muzeów, prezentując filmy o tematyce historycznej. Ścisłe współpracuje z Wieloosobowym stanowiskiem ds. Poszukiwań i Identyfikacji IPN w Rzeszowie. Organizuje pomoc w prowadzonych poszukiwaniach, pozyskując relacje świadków, pośrednicząc w nawiązywaniu kontaktów z nimi, służąc jako przewodnik i skarbnica wiedzy lokalnej. Uczestniczy w prowadzonych badaniach archeologicznych, a zdobytą wiedzę popularyzuje wśród lokalnej społeczności.

- Jan Partyka

Kolekcjoner militariów i pamiątek po obrońcach Lwowa, legionistach, żołnierzach II wojny światowej, w tym żołnierzach Armii Krajowej i 2. Korpusu gen. Władysława Andersa; działacz społeczny. Zebrał kolekcję liczącą ponad 2200 eksponatów, w skład której wchodzi m.in.: mundury, odznaczenia, odznaki wojskowe, fotografie,

dokumenty, oporządzenie żołnierskie oraz broń biała. Jego zbiory eksponowane były na ponad 50 wystawach oraz 100 pokazach, które obejrzało łącznie ok. 60 tys. osób. W 2005 r. przekazał do IPN Oddział w Rzeszowie cenny zbiór plakatów z okresu Polski Ludowej i pierwszych lat III Rzeczypospolitej, gazet, wydawnictw, kopert i znaczków związanych z NSZZ „Solidarność” oraz „Solidarność Walcząca”. Materiały po zinwentaryzowaniu włączono do Oddziałowego Archiwum IPN w Rzeszowie, gdzie są wykorzystywane do celów naukowo-badawczych. Na bazie kolekcji Jana Partyki powstała stała wystawa „Czyn zbrojny żołnierza polskiego 1914-1945”, która w maju 2015 r. została ofiarowana Muzeum Okręgowemu w Rzeszowie, gdzie jest udostępniana zwiedzającym. Autor książek: „Odznaki i oznaki PSZ na Zachodzie 1939-1945”, „Odznaki pamiątkowe obrony Lwowa oraz niektóre z lat 1918-1920”, biografii „Krętymi drogami z Naklika do Rzeszowa”. Współfundator i organizator utworzenia Izb Pamięci w Szkole Podstawowej w Kuźminie i w Publicznym Gimnazjum w Szyszkwie. Pomysłodawca i współfundator obelisku w Nakliku, upamiętniającego potyczki i przemarsze wojsk podczas powstania styczniowego oraz pomnika upamiętniającego 24 osoby, które zginęły podczas II wojny światowej z rąk niemieckich okupantów i ukraińskich nacjonalistów. Działacz społeczny m.in.: Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Automobilklubu Rzeszowskiego, Polskiego Związku Motorowego, Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego, Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kraju. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotym i Srebrnym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju, Kombatanckim Krzyżem Zasługi Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem „Pro Memoria”, Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, Honorową Nagrodą - Pierścień Hetmana Kolekcjonerów Polskich Jerzego Dunin-Borkowskiego, Odznaką Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego.

- Stanisław Wójciak

Regionalista w swojej działalności społecznej koncentruje się na utrwalaniu historii swojego regionu. Swoje działania realizuje jako prezes „Stowarzyszenia Regionalnego Ziemi Ropczycko-Sędziszowskiej, regionalista, długoletni prezes PTTK Oddział w Ropczycach, przewodnik górski, bibliotekarz i działacz społeczny. Według jego projektu i dzięki zaangażowaniu, w 1992 r. na cmentarzu parafialnym w Ropczycach, powstał pomnik żołnierzy poległych w latach I i II wojny światowej. Na podstawie zebranej dokumentacji, zainicjował w Lubzinie obchody rocznicowe zamordowania przez Niemców ok. 100 osób przywiezionych w 1940 r. z więzienia na Zamku w Rzeszowie. Temat ten poruszył w kilku artykułach, a dokumenty zaprezentowano w siedzibie „Solidarności” w Ropczycach. W 2001 r. w Ropczycach-Witkowicach, wokół Krzyża Milenijnego, powstał Powiatowy Ogród Pamięci Narodowej, w którym umieszczono tablicę poświęconą rodakom pomordowanym w Katyniu i Turzy, a po 2010 r. posadzono „Dęby Pamięci”. W 2003 r., z pomocą ropczyckiej „Solidarności” i władz samorządowych, wykonano

generalną rewitalizację Pomnika Ofiar Pacyfikacji Checheł. Po przeprowadzeniu analizy dokumentów zgromadzonych w IPN Oddział w Rzeszowie i dotarciu do żyjących jeszcze świadków przygotował opracowanie „Pacyfikacja Checheł” z 19 XI 1943 r. W 2015 r. Stowarzyszenie ufundowało tablicę poświęconą ks. Michałowi Siewierskiemu ps. „Robak” oraz wydało publikację „Ks. Michał Siewierski - piękne i owocne kapłaństwo”. W 2017 r. dokonano przebudowy Pomnika Powstańców Styczniowych. Na cokole pomnika umieszczono trzy tablice, poświęcone powstańcom styczniowym, działaczom konspiracyjnym zrzeszonym w AK i WiN, z nazwiskami zamordowanych przez komunistów działaczy niepodległościowych oraz poświęconą Karolowi Pośko - twórcy konspiracji AK w Ropczycach, więźniowi politycznemu PRL. W oparciu o zachowany szkic Stanisław Wójciak opracował projekt rekonstrukcji „Ropczyckiej Tarczy Legionów”. Ma ona być elementem „Kolumny Czynu Legionów” poświęconej mieszkańcom powiatu ropczyckiego, którzy polegli w obronie Ojczyzny. W siedzibie Stowarzyszenia Regionalnego Ziemi Ropczycko-Sędziszowskiej systematycznie prezentowane są wystawy tematyczne przygotowane przez rzeszowski Oddział IPN oraz wygłaszane referaty i prelekcje dla młodzieży i mieszkańców.

- Andrzej Zajdel

Dziennikarz związany z rozgłośnią Polskiego Radia Rzeszów, od 1979 r. W latach 1990–1993 zastępca redaktora naczelnego, 1994-2000 prezes zarządu spółki Radio Rzeszów SA. Po reaktywowaniu w 1990 r. Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich - członek zarządu oddziału w Rzeszowie. Jest laureatem m.in. Nagrody Miasta Rzeszowa w dziedzinie kultury i sztuki (1991). Specjalizuje się w programach historycznych, literackich i artystycznych. Autor słuchowisk m.in. „WiNny bohater”, „Las turzański woła” oraz monografii „...tu mówi rozgłośnia Polskiego Radia w Rzeszowie” (2001). Od powołania do życia Instytutu Pamięci Narodowej (2000) ściśle współpracuje z Oddziałem w Rzeszowie. Przykładem tego są audycje z cyklu „Ślad pamięci”, które poruszają zagadnienia z najnowszej historii naszego Regionu. Andrzej Zajdel prowadzi rozmowy z zaproszonymi do studia historykami - pracownikami IPN Oddziału w Rzeszowie. Jego przygotowanie i wiedza merytoryczna wpływają na wysoki poziom audycji. Pierwszy raz „Ślad pamięci” ukazał się 12 III 2007 r., a komplet słuchowisk został wydany na 25 płytach, które trafiły do szkół, bibliotek oraz młodzieży Podkarpacia, uczestniczącej w projektach edukacyjnych i konkursach historycznych. Jest osobą niezwykle pracowitą i zaangażowaną w propagowanie historii. Dał się poznać jako rzetelny i dociekliwy dziennikarz, zaangażowany całym sercem w wykonywaną przez siebie pracę. Zaprasza do studia historyków, edukatorów i pasjonatów historii. W sposób niestandardowy relacjonuje i szeroko popularyzuje uroczystości, działania filmowe i wydarzenia organizowane przez IPN na Podkarpaciu. Andrzej Zajdel cały czas jest obecny na większości inicjatyw organizowanych przez IPN Oddział Rzeszów, z których składa relacje słuchaczom Radia Rzeszów oraz rozpowszechnia w społeczeństwie najnowsze ustalenia historyków na wiele

ciekawych tematów.

● **Zespół Szkół w Orzechówce**

Szkoła ta jest miejscem edukacji i wychowania młodego pokolenia, ale także integracji całej lokalnej społeczności. Podejmuje różnorodne działania, by historia „Małej Ojczyzny” stanowiła wartość szczególną. Od lat utrzymuje żywe kontakty z rodakami, absolwentami szkoły i ich potomkami, którzy chlubnie zapisali się na kartach historii Polski i Europy, m.in. mjr. Stanisława Buczka, żołnierza 2. Korpusu gen. Władysława Andersa, płk. Franciszka Buczka, żołnierza walczącego na frontach I i II wojny światowej, braci: kpt. pil. Michała Cwynara i mjr. pil. Stanisława Cwynara – lotników, bohaterów bitwy o Anglię. Pierwszy z nich był dowódcą 316. „Warszawskiego” Dywizjonu Myśliwskiego, drugi dowódcą 300. Dywizjonu Bombowego Ziemi Mazowieckiej. Młodzież i nauczyciele uczestniczą w realizacji różnorodnych projektów, a pozyskane przy tej okazji środki przeznaczają na działalność wydawniczą. Nowe publikacje, artykuły prasowe i foldery, upamiętniają wydarzenia i promują region. Gimnazjum jest zdecydowanym liderem w województwie podkarpackim pod względem liczby laureatów Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego „Arsenał Pamięci”, a prace konkursowe zachowują od zapomnienia rodzinne historie. Udział w Ogólnopolskiej Akcji „BohaterON” pozwolił nawiązać kontakty z uczestnikami powstania warszawskiego i zebrać wartościowe relacje historyczne. Współpraca szkoły ze Stowarzyszeniem „Czereśnian” z Cieszanowa zaowocowała spotkaniem kilku pokoleń mieszkańców wsi, pod nazwą „Orzechówka - nasze korzenie”, których przodkowie w latach 1928-1930, z przyczyn ekonomicznych i historycznych, musieli opuścić rodzinne strony. Szkoła zajmuje się opieką nad miejscami pamięci. Współpracuje m.in. z IPN Oddział w Rzeszowie, Muzeum Katyńskim w Warszawie, Muzeum Regionalnym im. Adama Fastnachta w Brzozowie. W placówce prezentowane są wystawy historyczne, organizowane prelekcje i spotkania ze świadkami historii.

Jest to siódma rzeszowska edycja Nagrody Honorowej „Świadek Historii”, która jest przyznawana osobom szczególnie zasłużonym dla upamiętniania historii Narodu Polskiego w regionie oraz osobom wspierającym pion edukacyjny IPN w realizacji ustawowej działalności w obszarach edukacyjnym, naukowym i wydawniczym. Nagrodę przyznaje Kapituła, której przewodniczącym jest Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Kandydatów do nagrody mogą zgłaszać instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne.

W załączniku prezentacja dotychczasowych laureatów nagrodzonych honorowym odznaczeniem „Świadek Historii” z terenu województwa podkarpackiego.

Fot. Igor Witowicz (IPN Rzeszów)

PLIKI DO POBRANIA

[Prezentacja dotychczasowych laureatów nagrody honorowej „Świadek Historii” \(pptx, 27.22 MB\)
26.11.2018 09:00](#)